

PAZAR ARAŞTIRMA VE İHRACATI GELİŞTİRME ENSTİTÜŐÜ MODELİ

Mehmet Atilla SÖĞÜT

KüreselleŐen ekonomik yapı içerisinde iletişim imkanlarının artması toplumsal yaŐamı, üretim faaliyetleri ve kurumsal yapıları derinden etkilemektedir.

Bilimsel ve teknik yeniliklerin artması ve hızlı bir üretim sürecinden sonra piyasaya çok seçenekli yeni ürünlerin sunulması ve bunların çeşitli kitle iletişim araçları ile uluslar arası pazarda tüketicilere tanıtılması yoğun bir rekabet ortamı yaratmış bulunmaktadır.

Ülkemizde de büyük ölçekli işletmelerin yanısıra küçük işletmelerin de ölçek ekonomisinden çeŐit ekonomisine geçiŐte ulusal ekonomi içindeki rekabet gücü ve buna bağlı olarak geliŐmelerin ülkemizin ekonomik büyümesi ve dış ticareti açısından büyük önem taşımaktadır.

Son yıllarda ihracatın geliŐtirilmesine verilen özel önem çerçevesinde; küçük işletmelerin de uluslararası pazarlara dünya markası olan ürünler ile açılmaları için gerekli sistem ve araçların oluşturulması ön plana çıkarılmıştır.

KOSGEB'in kuruluş kanununda işletmelere yönelik olarak pazarlama hizmetleri verilmesi temel görev ve sorumluluklar arasında yer almaktadır.

Bu erevede, KOSGEB tarafından bugüne kadar sağlanan geliştirme ve destekleme faaliyetlerinin ihtisaslaşmış bir yapıda daha yaygın ve etkin bir şekilde küçük işletmelere sağlanması; bu işletmelerimizin ticari, teknik, ve ortak yatırımlar şeklindeki mali işbirliği kurma potansiyeli yüksek uluslararası nitelikteki işletmeler ve dünya markası olarak kabul gören ürünler ile aranılan kuruluşlar olmalarını sağlayacaktır.

Bu temel hedefe ulaşmada; KÜÇÜK İŞLETMELER PAZAR ARAŞTIRMA VE İHTACAT GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ Őeklinde bir kurumsal yapılanma öncelikli ve en uygun araç olacaktır.

Dünyadaki çağdaş uygulamalar ve ölkemize özgü koőullar bir arada değerlendirilerek küçük işletmelerin bu alandaki beklentilerinin karŐılanması için Enstitü Model Tasarım gerçekteŐirilmifitir.

Enstitünün tasarımında; A.B.D. Küçük İŞletmeler İdaresi'nin (SBA) uyguladığı İhracat Danışmanlık Merkezleri, Ticari Finansman ve İhracata Yönelik İŐletme Sermayesi Programları, A.B.D. Pazarlama Danışmanlık Merkezi (VERMONT), Japonya Dış Ticareti Geliştirme Organizasyonu (JETRO), Kore Ticaret ve Yatırım Geliştirme Ajansı (KOTRA) gibi kuruluşların yürütmekte olduğu program ve faaliyetler incelenmiŐ ve düzenleme yapılmıŐtır.

Pazar Araştırma ve İhracatı Geliştirme Enstitüsünün önümüzdeki dönemdeki çalışmaları ihracatı geliŐtirmek amacıyla bu tür programlar dikkate alınarak yürütülecek ve geliŐtirilecektir.

Bu Enstitünün faaliyetlerinin yürütülmesinde stratejik öncelik ve önem taşıyan aŐaęıdaki konular göz önünde bulundurulmuŐtur.

1. Enstitü uygulamalarında ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile etkin ve paylaŐım esaslı işbirliği yapması amaçlanmaktadır.
2. Enstitü faaliyetlerinde yönlendirici ve yeni boyut açıcı öneri ve yaklaŐımlarda bulunacağı beklentisi ile ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan bir Danışma ve Yönlendirme Kurulu oluŐturulacaktır.
3. İŞletmelerin enstitü faaliyetlerinden bir sistem bütünlüğü içerisinde ve kapsamlı içimde yararlanabilmelerine yönelik olarak üyelik sisteminin özendirilmesi öngörülmektedir.

ENSTİTÜNÜN YASAL DAYANAĞI

KOSGEB Kuruluş Kanununun Kuruluşun görevlerini belirleyen 4. Maddesinde yer alan:

- 1) Madde 4 - a. bendinde; KOSGEB'in Enstitü kurabilmesini sağlayacak "Sanayide, Araştırma ve Geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi ve faaliyetlerin uygulanması için Teknoloji Merkezleri, Teknoparklar, Danışmanlık Merkezleri, Enstitüler ve benzeri birimlerin kurulmasını sağlamak"
- 2) Madde 4 - e bendinde; "İşletmelerin planlı yönetim anlayışına, modern ve çağdaş işletmecilik düzeyine kavuşturulmalarını teminen sanayinin çeşitli alt sektörlerin de yatırımları yönlendirmek üzere proje profillerini uygulayacak, atıl kapasiteleri değerlendirecek, verimliliği artıracak; modernizasyon, üretim, yönetim, **pazarlama**, enformasyon ve teknoloji adaptasyonu gibi konularda kapsamlı "Teknik Yardım ve Destek Program ve Projeleri"ni gerçekleştirecek İhtisas Merkezlerini kurmak ve kurulmasını sağlamak"
- 3) Madde 4 - i bendinde "İşletmelerin pazarlama sorunlarına çözümler aramak; işletmelerin yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda rekabet edebilir düzeye gelmelerini teminen gerekli çalışmaları yürütmek ve konuya ilişkin danışmanlık hizmetlerini en verimli bir biçimde organize etmek"

KOSGEB Kuruluş Kanununun Başkanlığın görevlerini belirleyen 12. Maddesinde yer alan:

- 1) Madde 12 - i bendinde, "İşletmelerce üretilen mamullerin pazarlanması ve özellikle ihracatı konusunda gerekli düzenleme ve uygulamalara yönelik rehberlik ve destekleme faaliyetlerini yürütmek, konu ile ilgili İcra Komitesince alınan kararlar istikametinde teşkilatlanma için gerekli girişimlerde bulunmak."
- 2) Madde 12. - 1 bendinde, " İşletmelerin veya bunların oluşturduğu kooperatiflerle 507 sayılı Kanuna tabi derneklerin verimliliklerini artırmaya yönelik, kapasitelerini tespit etmek, tam kapasite ile çalışmalarını temin etmek üzere bunların üretimlerinin ve pazarlama imkanlarının geliştirilmesinde yardımcı olacak hizmet birimlerini kurmak, büyük ölçekli sanayi kuruluşların üretimlerinde kullanacakları mamul veya yarı mamul malları küçük ve orta ölçekli sanayi kesiminden temin edecek, büyük kuruluşların da üretimlerini küçük ve orta ölçekli sanayi kesiminin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlemelerini gerçekleştirecek sistemi yerleştirmek, küçük ve orta ölçekli sanayi kesimi için ihracat imkanı yaratmak."

Şeklindeki yetki ve görevlere ilişkin hükümler çerçevesinde "KÜÇÜK İŞLETMELER PAZAR ARAŞTIRMA VE İHRACATI GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ" kurulmasıdır.

ENSTİTÜNÜN MİSYONU

Günümüzün küreselleşme yönelimi çerçevesinde, işletmelere rekabet üstünlüğü sağlanması ve uluslararasılaştırılması için ticari, teknik ve mali işbirliğine yönelik ortamların oluşturulması ve gerekli düzenlemeler ile geliştirme ve destek programlarının uygulanması amacıyla uluslar arası nitelikte bir enstitü olmaktadır.

ENSTİTÜNÜN VİZYONU

Enstitünün vizyonu uluslar arası pazarlarda dünya markası olmuş ürünleri ile her bir işletmenin asgari \$ 1.000.000,- lık ihracat hacmine ulaştırılmasını sağlamaktır.

ENSTİTÜNÜN TEMEL STRATEJİSİ

Enstitünün temel stratejisi, işletmelerimizin müşteri kitlesini dünya olarak belirleyebilmesi ve pazarlama ve ihracat potansiyellerinin geliştirilmesi, desteklenmesi için gerekli her türlü kaynağı kullanarak öngörülen ihracat hedeflerine ulaştırmaktır.

DANIŞMA VE YÖNLENDİRME KURULU

Danışma ve Yönlendirme Kurulu Enstitünün işletmelere yönelik olarak yaygın ve etkin hizmet vermesi amacıyla; dış ticaret ile ilgili Kurum ve Kuruluşlar, Üniversiteler, küçük işletmelerin üst örgütleri, sektörel organizasyonlar ve üye işletmelerin sektörel temsilcilerinden oluşan ve gönüllü katılımı esas alan bir yapıda oluşturulmuştur.

Bu kurulca;

- Enstitünün yıllık programlarının değerlendirilmesi ve yeni önerilerin getirilmesi,
- Enstitünün faaliyet alanına ilişkin olarak kendi kurum ve kuruluşları ile olan işbirliğinin sağlanması,

- Enstitünün uluslar arası nitelikte faaliyet gösterecek yapıda çalışması için yurtdışı kaynak, program ve uygulamalar konusunda yardım ve destek sağlanması,

DANIŞMA KURULU ÜYELERİ

- DTM Temsilcileri
- TOBB Temsilcileri
- TESK Temsilcileri
- Sanayi Odaları Temsilcileri
- TIM Temsilcileri
- DEİK Temsilcileri
- Üniversite Temsilcileri
- SDT Temsilcileri
- Üye Ülkelerin Sektör Temsilcileri

I. BİLGİ ÜRETİMİ BİRİMİ

A. İŞLETMELER İÇİN VERİ TABANI OLUŞTURULMASI

1. ÜLKE BİLGİLERİ

- 1.1. Genel Bilgiler
- 1.2. Ekonomik Göstergeler
- 1.3. Dış Ticaret Bilgileri
 - Toplam Dış Ticaret Hacmi
 - Temel İhraç Ürünleri
 - Temel İthal Ürünleri
 - Ülkemiz ile Dış Ticaret İlişkileri
- 1.4. Pazara Giriş Bilgileri
 - İthalat Mevzuatı ve Düzenlemeleri

- İhracat Mevzuatı ve Düzenlemeleri
- Özel Gümrük ve Vergilendirme Uygulamaları
- Dış Ticarete Yönelik Özel Yatırımlar
- İletişim ve Ulaşım İlişkin Bilgiler
- Ödemeler ve Bankacılık Sistemi
- Ürün, Patent, Lisans, Markalama, Hijyen ve Ambalajlama Koşulları
- Haksız Rekabeti Önleyici Düzenlemeler
- Vergilendirme
- Sevkiyat Belge Düzenleme ve Prosedürleri
- Dağıtım Kanallarına İlişkin Bilgiler
- Ürün Tanıtımı ve Satış Program ve uygulamaları
- İlgili Kamu Kurum ve Kuruluş Bilgileri
- Serbest Bölge Bilgileri

1.5. Gerekli ve Yararlı Adresleri

2. SEKTÖR, ÜRÜN GRUBU/ÜRÜN BİLGİLERİ

- 2.1. Sektörle İlgili Genel Bilgiler
- 2.2. Ürün Grubu/Ürün ile ilgili teknik bilgiler
- 2.3. Pazar Bilgisi
- 2.4. Sektörel Yurtdışı ve Yurtiçi Kaynaklı Dokümanlar (Araştırma Çalışmaları, Katalog ve Broşürler)
- 2.5. Ürün Grubu / Ürün ile İlgili Talep ve İhaleler
- 2.6. Firma Envanteri ve Talepleri

3. KONU DAĞILIMLI BİLGİLER

- 3.1. Genel Referans ve El Kitapları
- 3.2. Uluslararası İlişkiler ve Bölgesel Anlaşmalar
- 3.3. Dış Ticaret Rehberleri

- 3.4. Mevzuat El Kitapları
- 3.5. Döviz ve Parite Tabloları
- 3.6. Periyodik Yayın ve Rehberler
- 3.7. Uluslararası Kuruluşlar Listesi
- 3.8. Teknik Yardım Programları

II. PAZAR ARAŞTIRMA BİRİMİ

A. ÜRÜN GRUBU / ÜRÜN ARAŞTIRMA DANIŞMANLIĞI

1. Durum Değerlendirme
2. Talep Analizi
 - Teknik Analiz
 - Ekonomik Analiz
3. Hedef Pazar Seçimi

B. TALEBE DAYALI PAZAR ARAŞTIRMA DANIŞMANLIĞI

1. Firmanın Genel Değerlendirilmesi
 - Yönetim
 - Finansman
 - Üretim
 - Pazarlama
2. İhraç Potansiyeli Olan Ürünlerin Belirlenmesi
 - Teknik Analiz
 - Mali Analiz
3. Hedef Pazar Seçimi
 - Teknik İyileştirme

- Maliyet ve Fiyatlandırma
- Ödeme ve Teslimat Koşulları
- Finansman Kaynakları

4. İhracat Planının Hazırlanması

5. İhracat Faaliyetleri ve İşlemleri

III. İHRACATI GELİŞTİRME BİRİMİ

1. İhracata Yönelik Destek Hizmetleri

1.1. Yurtdışı Fuarlara Katılım Desteği

1.2. Yurtdışı İş Gezilerine Katılım Desteği

2. Yurtdışı Pazarlama Hizmetleri

2.1. Yurtdışı Firma İşbirliği Talep Duyuruları

2.2. Yurtdışı İhale Duyuruları

2.3. Yurtdışı Fuar Duyuruları

3. Uluslararası Ticari Heyetlerin (Muhtemel Alıcıların) Ülkemizi Ziyaretlerinin Organizasyonu

4. Uluslararası İlgili Kurum / Kuruluşlarla İşbirliği

5. Yurtiçi Pazarlama Hizmetleri

• Firma İşbirliği Talep Duyuruları

• Yurtiçi İhale Duyuruları

• Yurtiçi Fuar Duyuruları

6. Yurtiçi İlgili Kurum / Kuruluşlarla İşbirliği

7. Uluslar arası Standart, Norm ve Düzenlemeler

• ISO 9000

• CE Markalama

- Çevre Dostu Ürün Markalama vb.

8. İhracata Yönelik Eğitim Programlarının Geliştirilmesi ve Desteklenmesi
9. Periyodik Yayın

IV. TEK ADIM BÜROSU

1. Bilgi üretim, Pazar Araştırma, İhracatı Geliştirme Birimleri faaliyetleri çerçevesinde ilişkin hazırlanan ve işletmelerin kullanımına sunulabilecek şekilde raf ürünü haline gelmiş bilgi ve dokümanların dağıtımı,
2. Talep edilen bilgi ve dokümanların kısa sürede temini,
3. İşletmelere enstitü hizmetlerine ilişkin anında ve yönlendirici bilgi aktarma,
4. İşletmelerin İnternet'e ve diğer bilgi bankalarına doğrudan ulaşabilecekleri altyapı ile donatılmış hizmet ofisi,
5. İşletmelerin potansiyel alıcılarla karşılıklı işbirliği görüşmeleri yapabilecekleri hizmet ofisi

ENSTİTÜ PERSONEL TABLOSU

ÜN VAN

SAYI

- Enstitü Başkanı 1
- Büro Yöneticisi 1

TEK ADIM BÜROSU

- Uzman 2
- Bilgi İşlem Operatörü 1
- Teknisyen 1
- Sekreter 1

BİLGİ ÜRETİM BİRİMİ

- Bilgi Üretim Birimi (Yöneticisi) 1
- Uzman 4
- Dokümantasyon Uzmanı 1
- Bilgisayar Operatörü 1

PAZAR ARAŞTIRMA BİRİMİ

- Pazar Araştırma Birimi (Yöneticisi) 1
- Uzman 6

İHRACATI GELİŞTİRME BİRİMİ

- İhracatı Geliştirme Birimi (Yöneticisi) 1
- Uzman 6

DESTEK HİZMETİ BİRİMİ

- Halkla İlişkiler ve Tanıtım Uzmanı 1
- Mali İşler Elemanı 2
- İdari İşler elemanı 1
- Sekreter 1
- Şoför 2
- Hizmetli 1

TOPLAM

36

KÜÇÜK İŞLETMELER PAZAR ARAŞTIRMA VE İHRACAT GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ TEMEL GÖREVLERİ

- Veri tabanı oluşturulması ve değerlendirme çalışmaları,
- Pazarlama , ihracatı teşvik ve kredilendirme sistemler, ile ilgili araştırma ve geliştirme ile önerilerin hazırlanması,
- Uluslararası platformlara açılma ve kalıcı işbirliği için gerekli hedef ve stratejilerin oluşturulması,
- İşletmelerin pazarlama ve ihracatta karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi,
- Uluslararası ve bölgesel anlaşmaların dış ticarete belirleyici kıldığı mevzuat ve kısıtlamalara ilişkin hususlarda danışmanlık hizmeti verilmesi,

- İhracatta sektörel uzmanlık alanlarının oluşturulması,
- Sektörel üretim ve ürün grupları esaslı modüler pazarlama ve ihracat eğitim programlarının düzenlenmesi,
- Özel amaçlı geliştirme ve destek program ve projelerinin tasarımı ve yürütülmesi,
- İhracat odaklı ortak yatırım ve ticari işbirliği yapılanmalarının yönlendirilmesi ve desteklenmesi,
- İhracat yönelimli organizasyonel model ve planların geliştirilmesi,
- Yan sanayi, fason üretim ilişkilerinin özendirilmesi ve pazarlama organizasyonlarının kurulmasının desteklenmesi,
- Potansiyel taşıyan ülkelerdeki ticari ve ihtisas fuarlarına katılım yönünde bilgilendirme, yönlendirme, organizasyon ve destek sistemlerinin oluşturulması,
- Yurtdışı ticaret merkezi tanıtım ofisi, temsilcilik v.b. yapıların desteklenmesi,
- Yurtdışı kuruluşlar ile işbirliği, ortak çalışmalar, ticari misyon toplantıları, iş konseyi düzenlemeleri gibi uluslararası işbirliği platformları kanalı ile ticari, mali ve yabancı sermayeli ortak yatırım olanaklarının geliştirilmesi yolu ile işletmelerin uluslararasılaşmalarının desteklenmesi,
- Kamu ihalelerinde küçük işletmelerin etkin ve verimli olarak rol almalarını sağlayacak sistem ve modellerin geliştirilmesi ve uygulamaların yönlendirilmesi.